

ЗАТВЕРДЖЕНО

Педагогічною радою
Прилуцького агротехнічного
коледжу

30 червня 2021 року протокол №7
Директор коледжу

П. ЧЕРНІКОВ

ПОЛОЖЕННЯ про практичне навчання

1 ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

Практика здобувачів освіти є невід'ємною складовою частиною процесу підготовки спеціалістів у Прилуцькому агротехнічному коледжі й проводиться на оснащених відповідним чином кабінетах та лабораторіях коледжу, а також на сучасних підприємствах і в організаціях різних галузей господарства, освіти, охорони здоров'я, культури, торгівлі і державного управління.

У даному Положенні розглядаються загальні питання організації, проведення та підведення підсумків усіх видів практики здобувачів освіти різних спеціальностей навчання у Прилуцькому агротехнічному коледжі.

2 МЕТА І ЗАВДАННЯ ПРАКТИЧНОГО НАВЧАННЯ

2.1 Метою практичного навчання здобувачів освіти коледжу є узагальнення набутих теоретичних і практичних знань, одержання професійних навичок і умінь, що формують фахівців з вищою освітою відповідно до освітньо-кваліфікаційного рівня та сприяють поліпшенню якості підготовки фахівців. Завданнями практичного навчання є:

1) підготовка фахівців, спроможних вирішувати виробничі завдання в сучасних ринкових умовах і володіти прийомами та методами, що є складовими новітніх технологій;

2) набуття навичок:

- прийняття самостійних рішень, виходячи із конкретної виробничої ситуації;
- впровадження у виробництво прогресивних технологій та результатів наукових досліджень;
- співпраці з трудовим колективом;
- відповідної робітничої професії.

2.2 Практичне навчання здобувачів освіти передбачає безперервність і послідовність його проведення протягом навчання, що сприяє закріпленню відповідних компетентностей у майбутніх молодших спеціалістів (фахових молодших бакалаврів).

2.3 Залежно від конкретної спеціальності чи спеціалізації, у здобувачів освіти практика може бути: навчальна, технологічна та переддипломна.

2.4 Перелік усіх видів практик для кожної спеціальності або спеціалізації, їх форми, тривалість і терміни проведення визначаються в навчальних планах.

2.5 Зміст і послідовність практики визначається програмою – розробленою цикловою комісією. На кожній ланці практики необхідно, щоб програми мали рекомендації щодо видів, форм, тестів перевірки рівня знань, умінь, навичок, яких здобувачі освіти мають досягти. Ці вимоги об'єднуються в наскрізній програмі – основному навчально-методичному документі практики.

Зміст наскрізної програми повинен відповідати даному Положенню, наказам і рішенням колегії Міністерства освіти і науки України щодо практики здобувачів освіти, навчальному плану спеціальності і кваліфікаційній характеристиці спеціалістів. На основі цієї програми розробляються робочі програми відповідних видів практики. Загалом, наскрізна і робочі програми практики затверджуються директором Прилуцького агротехнічного коледжу.

Коледж може розробляти, окрім наскрізної і робочих програм практики, інші методичні документи, які сприятимуть досягненню високої якості проведення практики здобувачів освіти.

3 СКЛАДОВІ ПРАКТИЧНОГО НАВЧАННЯ

Практичне навчання складається з лабораторних і практичних занять, навчальних і виробничих практик здобувачів освіти:

Лабораторне заняття – здобувачі освіти під керівництвом викладача особисто проводять натурні або імітаційні експерименти чи досліди для практичного підтвердження окремих теоретичних положень навчальної дисципліни, набувають практичних навичок роботи з лабораторним устаткуванням, обладнанням, обчислювальною технікою, вимірювальними приладами та апаратурою, методикою досліджень.

Лабораторне заняття включає проведення поточного контролю, виконання завдань, оформлення індивідуального звіту з виконаної роботи та його захист.

Практичне заняття – форма навчального заняття, під час якого викладач організовує детальний розгляд здобувачами освіти окремих теоретичних положень навчальної дисципліни та формує вміння і навички їх практичного застосування шляхом індивідуального виконання здобувачем освіти відповідно сформульованих завдань.

Навчальні практики проводять згідно з робочим навчальним планом спеціальностей, графіком навчального процесу в навчальних кабінетах, лабораторіях, майстернях, навчальних полігонах, полях і фермах базових господарств, а також провідних підприємствах, в організаціях та установах, що відповідають вимогам освітньо-професійних програм підготовки молодших спеціалістів (фахових молодших бакалаврів).

Завданням таких практик є ознайомлення здобувачів освіти зі специфікою напряму та спеціальності, формування компетенцій згідно з вимогами освітньо-кваліфікаційних характеристик, в окремих випадках – оволодіння робітничою професією.

Керівництво практикою забезпечують педагогічні працівники коледжу, які, згідно з наказом директора, відповідають за виконання програми практики та надають допомогу здобувачам освіти.

Зміст, форми, тривалість, терміни проведення навчальної практики визначаються навчальним планом, програмою практики та графіком навчального процесу.

Виробничі практики (технологічна, переддипломна) проводять на старших курсах. Завданням таких практик є розширення, поглиблення та закріплення знань, які здобувачі освіти отримують під час вивчення циклу спеціальних дисциплін та формування вмінь практичного застосування цих знань в умовах виробництва, набуття і вдосконалення професійної майстерності, а також збір фактичного матеріалу для виконання курсових робіт (проектів), дипломних робіт (проектів), звітів за практику. Такі види практик проводять у навчально-виробничих лабораторіях, на базових підприємствах для проведення практичного навчання на основі укладених договорів. Керівництво практикою забезпечують педагогічні працівники коледжу та особи з-поміж адміністративного персоналу господарств, підприємств, організацій та установ.

Переддипломна практика є заключним етапом практичного навчання. Її проводять на випускному курсі для узагальнення і вдосконалення здобутих знань, практичних умінь і навичок, оволодіння професійним досвідом і готовністю до самостійної трудової діяльності.

4 БАЗИ ПРАКТИЧНОГО НАВЧАННЯ

4.1 Базами практичного навчання здобувачів освіти коледжу є навчальні кабінети, лабораторії, навчальні полігони, де проводять лабораторні й практичні заняття, навчальні, технологічні практики. Практику також проводять на базах, які відповідають вимогам програми практики. За наявності державних замовлень на підготовку спеціалістів, перелік баз практики надає орган, який формує замовлення на спеціалістів. Під час підготовки спеціалістів за цільовими договорами з підприємствами, організаціями, установами, бази практики передбачають у цих договорах. У випадку, коли підготовка спеціалістів здійснюється за замовленням фізичних осіб, бази практики забезпечують ці особи (з урахуванням всіх вимог наскрізної програми та цього Положення) або коледж, що визначається умовами договору (контракту) на підготовку спеціаліста.

4.2 Здобувачі освіти можуть самостійно, з дозволу навчального закладу, підбирати для себе місце проходження практики і пропонувати його для використання з наступним укладанням договору між коледжем і базою практики.

4.3 З базами практики (підприємствами, організаціями, установами будь-яких форм власності) коледж завчасно укладає договори на її проведення за встановленою формою, тривалість дії договору погоджується сторонами. Вона може визначатися на період конкретного виду практики, або до п'яти років. За наявності договорів (контрактів) на навчання здобувачів освіти питання бази практики окремим договором можуть не укладатися.

4.4 З базами практики (підприємствами, організаціями, установами будь-яких форм власності) Коледж завчасно укладає угоди на її проведення. Тривалість дії угоди погоджується договірними сторонами. Вона може визначатися на період конкретного виду практики або до п'яти років. При наявності у договорах (контрактах) на навчання здобувачів освіти питання практики, окремі угоди можуть не укладатися.

4.5 Для поглиблення теоретичних знань та отримання практичного досвіду, з метою розвитку підприємницьких та управлінських вмій, поглиблення соціальних та міжкультурних відносин, встановлення ділових міжнародних контрактів в аграрному секторі економіки, Коледж може заключати договори для організації ознайомчої, виробничо-технологічної практик здобувачів освіти з підприємствами та організаціями за кордоном.

4.6 Проходити практичне навчання за кордоном можуть здобувачі освіти денної форми навчання 2-4 курсів та випускники Коледжу, протягом одного року після закінчення навчання, а також студенти Навчально-консультаційних підрозділів, які працюють на базі Коледжу. Вік практикантів від 18 до 35 років (включно) на момент подачі заяви.

4.7 Відбір кандидатів для участі у міжнародних програмах практичного навчання за кордоном проводиться на основі відкритого конкурсу та висновків приймаючої сторони. Основними критеріями відбору осіб з числа бажаючих взяти участь у програмах практичного навчання за кордоном є:

- успішність навчання (середній бал не менше 4.0);
- фахове спрямування претендентів та висновок представників приймаючої сторони;
- відсутність негативних проявів у побуті;
- громадська активність та соціальний стан кандидатів (діти-сироти, напівсироти, здобувачі освіти з багатодітних сімей);
- наявність закордонного паспорта;
- медичної довідки про стан здоров'я.

4.8 Залежно від конкретного напрямку спеціальності, підготовки здобувачів освіти та навчального плану визначається вид, тривалість і терміни проходження практичного навчання за кордоном.

5 ОРГАНІЗАЦІЯ І КЕРІВНИЦТВО ПРАКТИЧНИМ НАВЧАННЯМ

5.1 Відповідальність за організацію, проведення і контроль практики покладається на директора Коледжу. Навчально-методичне керівництво і виконання програм практик забезпечують відповідні циклові комісії Коледжу. Загальну організацію практики та контроль за її проведенням у коледжі здійснює керівник практики (заступник директора з виробничого навчання).

5.2 До керівництва практикою здобувачів освіти залучаються досвідчені викладачі циклових комісій, а також директор та його заступники, завідуючі відділеннями Коледжу, які брали безпосередню участь в навчальному процесі, по якому проводиться практика.

Для керівництва практикою можуть залучатись майстри виробничого навчання.

5.3 Керівник практики від Коледжу:

- перед початком практики контролює підготовленість баз практики та вважає за потребу до прибуття здобувачів освіти-практикантів проведення відповідних заходів;
- забезпечує проведення всіх організаційних заходів перед від'їздом здобувачів освіти на практику: інструктаж про порядок проходження практики та з техніки безпеки, надання здобувачам освіти-практикантам необхідних документів (направлення, програми, щоденник, календарний план, індивідуальне завдання, тема курсового і дипломного проекту (роботи), методичні рекомендації чи інші), перелік яких встановлює Коледж;
- повідомляє здобувачів освіти про систему звітності з практики, прийняту цикловою комісією, а саме: подання письмового звіту, виконання кваліфікаційної роботи, оформлення виконаного індивідуального завдання, підготовка доповіді, повідомлення, виступу тощо;
- у тісному контакті з керівником практики від бази практики забезпечує високу якість її проведення згідно з програмою;
- контролює забезпечення нормальних умов праці і побуту здобувачів освіти та проведення ними обов'язкових інструктажів з охорони праці і техніки безпеки;
- у складі комісії приймає заліки з практики;
- подає голові циклової комісії письмовий звіт про проведення практики із зауваженнями і пропозиціями щодо поліпшення практики здобувачів освіти.

5.4 Розподіл здобувачів освіти на практику проводиться в Коледжі.

5.5 Базы практик в особі їх перших керівників разом з Коледжем несуть відповідальність за організацію, якість і результати практики здобувачів освіти.

5.6 Обов'язки безпосередніх керівників, призначених базами практики, зазначені в окремих розділах угод на проведення практики. За наявності вакантних місць, здобувачі освіти можуть бути зараховані на штатні посади, якщо робота на них відповідає вимогам програми практики. При цьому не менше 50 відсотків часу відводиться на загальнопрофесійну підготовку за програмою практики.

5.7 Здобувачі освіти Коледжу при проходженні практики зобов'язані:

- до початку практики одержати від керівника практики від Коледжу консультації щодо оформлення всіх необхідних документів;
- своєчасно прибути на базу практики;
- у повному обсязі виконувати всі завдання, передбачені програмою практики і вказівками її керівників;
- вивчити і суворо дотримуватись правил охорони праці, техніки безпеки і виробничої санітарії;
- нести повну відповідальність за виконану роботу;
- своєчасно скласти залік з практики.

5.8 Організаційне забезпечення лабораторних (практичних) занять:

- лабораторні (практичні) заняття з дисциплін циклу професійної і практичної підготовки проводять у спеціально обладнаних навчальних кабінетах і лабораторіях, що затверджені наказом директора коледжу;

- відповідальними за організацію і проведення лабораторних (практичних) занять у коледжі є навчальна частина, відповідні циклові комісії, викладачі.

Лабораторні (практичні) заняття з навчальних дисциплін проводять викладачі:

- ознайомлюють здобувачів освіти з порядком проведення занять і безпекою праці; із системою звітності а саме: оформлення робочого зошита, виконання індивідуального завдання тощо;
- забезпечують виконання програми лабораторних (практичних) занять;
- надають здобувачам освіти необхідні методичні вказівки, інструкції, документи;
- проводять обговорення змісту, порядку виконання лабораторних (практичних) завдань; підбиття підсумків занять.

Для проходження лабораторних (практичних) занять здобувачі освіти зобов'язані:

- прибути до місця занять до початку їх проведення;
- мати відповідний спецодяг;
- у повному обсязі виконувати всі завдання, передбачені програмою;
- знати і суворо дотримуватися правил охорони праці, техніки безпеки, виробничої санітарії;
- оформити робочий зошит та здати викладачу;
- нести відповідальність за результати виконаної роботи, порушення правил охорони праці та техніки безпеки.

6 МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПРАКТИЧНОГО НАВЧАННЯ

Проведення усіх видів практичного навчання здійснюється відповідно до навчальних планів та графіків навчального процесу з кожної спеціальності та спеціалізації.

Методичним забезпеченням навчальних практик здобувачів освіти коледжу є:

- 1) витяг з навчального плану спеціальності;
- 2) витяг з Типової програми практик зі спеціалізації;
- 3) програма навчальної практики з дисципліни;
- 4) плани занять (на 6 годин);
- 5) інструкційні картки (на 6 годин);
- 6) індивідуальні завдання здобувачам освіти на декілька варіантів (можуть бути включені до інструкційних карток);
- 7) методичні вказівки до виконання завдань навчальної практики, матеріали до самостійної роботи з навчальної практики з дисципліни;

Матеріали, які вказані в пунктах 5, 6, 7 можуть бути об'єднані та представлені у практикумі, навчально-практичному посібнику, робочому зошиті тощо.

- 8) роздавальний матеріал, бланки документів, наочні посібники тощо;
- 9) нормативні документи;
- 10) перелік питань на захист навчальної практики;
- 11) зразок оформлення звіту з навчальної практики.

Методичним забезпеченням технологічної та переддипломної практик здобувачів освіти коледжу є:

- 1) витяг з навчального плану спеціальності;
- 2) витяг з Типової програми практик зі спеціалізації;
- 3) паспорти баз практичного навчання;
- 4) звіт-щоденник проходження практики здобувачем освіти;
- 5) методичні вказівки до виконання завдань технологічної (переддипломної) практики;
- 6) положення.

Відповідальність за наявність методичного забезпечення практичного навчання та його якість несуть викладачі та відповідні циклові комісії.

7 ПІДБИТТЯ ПІДСУМКІВ ПРАКТИКИ

7.1 Після закінчення терміну практики здобувачі освіти звітують про виконання програми та індивідуальних завдань. Форма звітності здобувача освіти за практику – це подання письмового звіту, підписаного і оціненого керівником практики. Звіт повинен містити відомості про виконання здобувачем освіти усіх розділів програми практики та індивідуального завдання, мати розділи з охорони праці, висновки, пропозиції та інші пункти. Оформляють звіт за єдиними вимогами, які встановлені навчальним закладом, і подають керівнику практики від навчального закладу впродовж перших трьох днів після закінчення практики.

7.2 Звіт з практики захищає здобувач освіти (з диференційованою оцінкою) перед комісією, призначеною головою циклової комісії. Оцінку за практику вносять у заліково-екзаменаційну відомість та залікову книжку і враховують під час визначення розміру стипендії.

7.3 Здобувачу освіти, який не виконав програму практики частково або повністю з поважних причин, термін виконання переносять наказом директора коледжу на інший період із збереженням стипендії.

7.4 Здобувача освіти, який не виконав програми практики повністю або частково без поважних причин і не атестований за її результатами, відраховують. Навчальний заклад надає можливість пройти практику повторно через рік.

7.5 Підсумки практики обговорюють на засіданнях циклових комісій, а загальні підсумки підбивають на засіданнях педагогічної ради не менше одного разу протягом навчального року.